

2018-11-15

Tekniska nämnden

Dnr Ten 2018/536

Återrapportering av uppdrag om att minska spridningen av mikroplaster på konstgräsplaner

Förslag till beslut

Bygg- och miljöförvaltningens förslag till tekniska nämnden

1. Förvaltningens rapport om arbetet med minska spridningen av mikroplaster på konstgräsplaner godkänns.

Ärendet i korthet

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden har i budget 2018-2020 fått i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden under 2018 ta fram en handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster på konstgräsplaner. Bygg- och miljöförvaltningen har i samarbete med kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen arbetat fram en gemensam metod för att minska spridningen av mikroplaster på konstgräsplaner. Denna metod ligger nu till grund för det fortsatta samt framtida arbetet med att minska spridningen av mikroplaster på kommunens konstgräsplaner.

1. Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2018-11-15
2. Riktlinje konstgräs, Utgåva 1 2018-11-07
3. Rapport av Enviroplanning AB - Mikroplaster från konstgräsplaner och fallskydd, Järfälla kommun 2017-12-13

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget för 2018 gett kultur-, demokrati- och fritidsnämnden i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden ta fram en handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster från kommunens konstgräsplaner.

Tillsammans har förvaltningarna bestående av en arbetsgrupp av tjänstemän från berörda enheter/avdelningar inom förvaltningarna gjort en kunskapsmanställning av vad som är känt om källor och spridningsvägar för mikroplaster.

Enviroplanning AB har även fått i uppdrag av Järfälla kommun att genomföra en kartläggning av kommunens verksamheter där mikroplast kan spridas, bland annat konstgräsplaner. Enviroplanningens kartläggning ledde fram till ett antal förslag på åtgärder, dessa har till viss del legat till grund för de riktlinjer som Fastighetsavdelningen tagit fram. Information till riktlinjerna har även inhämtats från bland andra Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, avhandlingar från tekniska

högskolor, Svenska fotbollsförbundets riktlinjer, leverantörer av konstgräs samt kunskap och erfarenhet inom Järfälla kommun.

Riktlinjerna som fastighetsavdelningen har arbetat fram omfattar nyanläggning av samt ombyggnation av konstgräsplaner. Utifrån dessa riktlinjer kommer kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen ta fram åtgärder och sköteselråd för redan befintliga konstgräsplaner. Eftersom konstgräs och mikroplaster fortfarande till stor del är ett outforskat område kommer riktlinjen med stor sannolikhet vara ett föränderligt dokument de närmaste åren.

Analys

Fotbollsplaner av konstgräs är en stor källa till mikroplaster, mycket beroende på användningen av gummigranulat. Det uppdrag som kommunfullmäktige har gett förvaltningarna med att arbeta för att minska spridningen av mikroplaster fångar upp problematiken och visar att kommunen vill arbeta för att hitta hållbara lösningar. Att undvika anläggning av konstgräsplaner helt kan dock vara svårt då fördelarna med konstgräsplaner ur ett användarperspektiv är stora. Men istället för att använda gummigranulat som fyllnadsmaterial använder sig bygg- och miljöförvaltningen av exempelvis sand och organiska materialet kork vid några av konstgräsplanerna.

Enligt den kartläggning som Enviroplaning genomförde finns det 13 konstgräsplaner i Järfälla kommun, där tekniska nämnden har driftansvar för fyra av dessa och kultur-, demokrati- och fritidsnämnden ansvarar för nio stycken.

Utöver fotbollsplaner används konstgräs på andra platser i kommunen, som till exempel trafikytor, lekplatser och skolgårdar.

Eftersom plast som sprids i miljön bli kvar där under en lång tid är det tydligt att tillförseln av plast måste upphöra. Det finns i nuläget kunskapsluckor när det gäller källor och spridningsvägar. Forskning inom området pågår och kommer på sikt kunna ge en del svar, något som innebär en utmaning att redan nu hitta de effektivaste åtgärderna.

Ett arbetssätt kan ändå vidtas nu och förväntas få märkbar effekt. Detta arbetssätt innehåller åtgärder som inkluderar såväl konkreta åtgärder för att minska den direkta spridningen som ökad kunskap och information vid konstgräsplanerna. Det handlar bland annat om att konstgräs alltid ska anläggas med miljön i fokus och att i den mån det är möjligt väljs miljövänliga och giftfria, icke hälsoskadliga alternativ, granulatfällor installeras i de dagvattenbrunnarna där spridning av mikroplaster föreligger, en hårdgjord yta anläggs dit plogad snö kan för vid de planer som används på vintern, idrottsplatser med konstgräs utrustas med en borststation, en kant/mindre sarg ska monteras runt planen för att hindra granulat att spridas i det närliggande området samt att information kommer att finnas om mikroplaster inverkan på miljön samt vad spelarna på planen bör tänka på efter avslutad aktivitet.

Överväganden

Syftet med riktlinjen som fastighetsavdelningen har tagit fram är att ge praktisk vägledning för att arbeta systematiskt och proaktivt för att minska spridningen av mikroplaster. Riktlinjerna kommer även vara vägledande för kultur-, demokrati- och

fritidsförvaltningens arbete med att sköta driften av konstgräsplanerna och vid utformningen av krav vid nyinvesteringar.

Utifrån ovanstående riktlinjer kommer fastighetsavdelningen att under 2019 ta fram en handlingsplan för hur spridning av mikroplaster ska minska för de konstgräsplaner tekniska nämnden har driftansvar för.

Barnkonsekvensanalys

Målgruppen för användning av fotbollsplaner är till stor del barn och ungdomar. De kan vara känsligare för exponering av olika ämnen än vad vuxna är eftersom deras kroppar inte är färdigutvecklade ännu. Exponeringen av gummigranulat kan ske på olika sätt, t.ex. genom att gummipartiklar fastnar i kläderna och kommer i kontakt med huden eller genom att spelare eller mindre barn av misstag sväljer gummigranulat. Idag finns det inte tillräckligt med vetenskapliga studier för att kunna säkerställa att de som vistas på konstgräs med gummigranulat inte utsätts för några skadliga hälsorisker. Att sträva efter en giftfri miljö med miljövänliga alternativ på kommunens konstgräsplaner kan därför öka livskvaliteten för barn och unga som idrottar på våra planer samt vistas i anslutning till dessa. Detta är även något som går i linje med Järfälla kommuns miljöplan där kommunen ska sträva efter en Giftfri vardag och ska fasa ut farliga ämnen samt minimera användningen av ämnen som kan skada människor och miljö, med särskilt fokus på barns miljöer.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Drift samt genomförande av åtgärder i den planerade handlingsplanen ryms inom den nuvarande budgetramen för driftkostnaderna.

Slutsatser

Förvaltningen föreslår att tekniska nämnden godkänner rapporteringen av uppdraget.

Johan Bergman
Förvaltningsdirektör

Roland Eriksson
Avdelningschef fastighet

Beslutet ska skickas till

Akt
Kommunstyrelsen
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden
Fastighetsavdelningen
Park och gata